

VISOKI RIZICI – DODATNI TROŠKOVI

Devizni kredit poseban je oblik devizne špekulacije. Sukladno tome raznoliki i visoki su **rizici** koji ga prate:

- rizik promjene kamatne stope,
- rizik promjene deviznog tečaja,
- te mogući rizik nositelja kredita.

Devizni kredit također uzrokuje značajno veće troškove od kredita u eurima – neke je moguće predvidjeti, no neki mogu nastati neplanirano. Primjerice:

- troškovi zamjene i troškovi osiguranja,
- povećanje potrebnih sredstava osiguranja,
- prisilna pretvorba deviznog kredita u kredit u eurima u nepovoljnom trenutku.

Također je potrebno uzeti u obzir:

- dodatne izdatke jer je izdatak banke znatno veći kod deviznih kredita nego kod kredita u eurima;
- dodatne troškove za dvostruko preračunavanje valuta (devize/euro, euro/devize) s razmjerno visokim minimalnim izdacima i deviznom provizijom;
- moguće dvostruke troškove vođenja računa jer banka mora voditi jedan korisnički račun u eurima i jedan u stranoj valuti.

DEVIZNI KREDIT – NA ŠTO MORATE OBRATITI PAŽNJU

Devizni kredit špekulativno je poslovanje visokog rizika:

- u današnje vrijeme **nitko ne može znati kako će se** trenutno povoljna kamatna stopa razvijati u **budućnosti**.
- u današnje vrijeme **nitko ne može znati kako će se devizni tečaj** – a time i iznos rate kredita – **razvijati u budućnosti**.
- u današnje vrijeme **nitko ne može znati kolika će biti kamatna stopa koju će u konačnici** ostvariti nositelj kredita.

Uzimajući u obzir sve troškove i rizike, nitko unaprijed ne može znati hoće li početna povoljna kamata učiniti devizni kredit povoljnijim od kredita u eurima.

PET PRAVILA ZA DEVIZNE KREDITE:

1. Podignite devizni kredit isključivo ako si možete priuštiti takvo financiranje i **kreditom u eurima!**
2. Uvijek budite svjesni rizika – kreditne kamatne stope, devizni tečajevi i prinosi kod financijskih ulaganja iznimno su promjenjivi!
3. Imajte na umu temeljno ekonomsko načelo: veća kamatna stopa na financijska ulaganja uvijek je vezana uz **veći rizik!**
4. Dosadašnji razvoj, kod povoljnih kamatnih stopa ili deviznog tečaja, **ni u kom slučaju nije jamstvo** za budućnost!
5. Koristite isključivo financijske proizvode koje i **sami razumijete!**

Medijski vlasnik, izdavač i proizvođač:
Nadzor financijskog tržišta FMA, 1020 Beč, Praterstraße 23;
Austrijska nacionalna banka, Otto-Wagner-Platz 3, 1090 Beč.
Za sadržaj odgovoran: Klaus Grubelnik, FMA, Stožerni odjel Opći
poslovi upravnog odbora i odnosi s javnošću; Mag. Günther Thonabauer,
Austrijska nacionalna banka, odjel za odnose s javnošću.
e-mail: fma@fma.gv.at; oenb.info@oenb.at
Internet: www.fma.gv.at; www.oenb.at
Urednički rok: 31.1.2006.

FMA

INFORMACIJE O RIZICIMA DEVIZNIH KREDITA

ŠTO JE DEVIZNI KREDIT?

Devizni kredit je zajam podignut u devizama koji se otplaćuje u devizama. Ovisno o povoljnoj kamatnoj stopi, podiže se u pravilu u švicarskim francima, japanskom jenu ili američkim dolarima. Banka će za Vas kod isplate zamijeniti devize u eure, a kod plaćanja kamata i otplate zamijenit će vaše eure u devize.

ZAŠTO DEVIZNI KREDITI?

Budući da su kredit, plaćanje kamata i otplate u devizama, u nekim je valutama moguće zaraditi na kamatama. Stoga uvijek postoji tečajni rizik ako se ne ostvaruje dobit u devizama iako se sva plaćanja za klijenta vrše u eurima.

ŠTO JE NOSITELJ KREDITA?

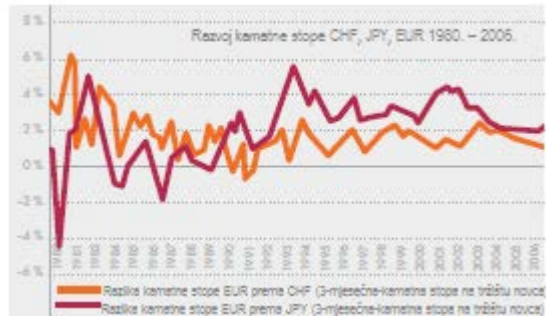
Krediti se uglavnom otplaćuju sa zadnjom ratom, što znači da se cjelokupni kredit otplaćuje tek na kraju roka otplate, a redovito se plaćaju samo kamate. Često se usporedno s time prišteduje jedan nositelj kredita. Nositelji kredita mogu biti životna osiguranja, investicijski fondovi ili drugi vrijednosni papiri. Namjera je da se nositelj kredita na kraju roka otplate koristi za otplatu kredita. Hoće li će nositelj kredita biti dostatan u tu svrhu ovisi i o dobiti koju je zaradio nositelj kredita.

ONB

KOJI DODATNI RIZICI POSTOJE KOD DEVIZNIH KREDITA?

RIZIK PROMJENE KAMATNE STOPE

Kao što je poznato, kamatne stope predmet su znatnih oscilacija. Prednost kamatne stope u usporedbi s kreditom u eurima – uslijed promjena ekonomskog okruženja na području eura kao i na deviznom području - brzo se može izgubiti, čak i pretvoriti u gubitak.

Devizni krediti većinom imaju rok otplate od 20 do 25 godina. Gornji grafikon prikazuje kako se često, naglo i ekstremno mijenjala kamatna stopa od 1980. godine, u odnosu eura prema jenu i eura prema švicarskim francima. Postojala su razdoblja u kojima nije bilo prednosti kamatne stope ni u jednoj od triju valuta, razdoblja kada su kamate u eurima bile povoljnije i razdoblja u kojima je kamatna stopa bila povoljnija u jenu ili u francima – razlika je pritom iznosila do plus/minus 6 postotnih bodova. Izgubi li se prednost kamatne stope, kredit je moguće pretvoriti u kredit u eurima ili drugi devizni kredit, ali to stvara nove troškove, koji će prethodnu prednost financiranja brzo iscrpiti i u konačnici financiranje učiniti znatno skupljim u odnosu na financiranje u eurima.

Zbog stalnog podmirenja deviznog kredita u stranoj valuti (kamate/otplata) razvoj tečaja valute odlučujući je za stvarni trošak opterećenja.

DRASTIČAN PRIMJER:

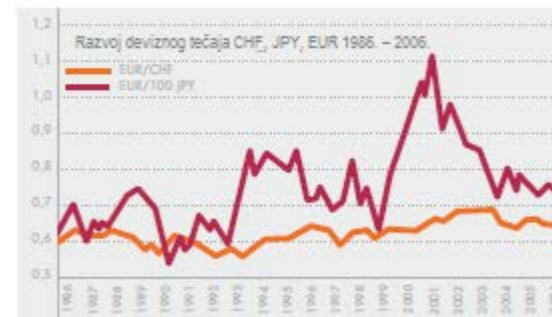
U travnju 1990. godine prednost kamatne stope kredita u jenu u odnosu na kredit u eurima iznosila je 1,69%. Kada se uzmu u obzir troškovi koje su uzrokovale oscilacije tečaja euro/jen za vrijeme otplate kredita, tada je stvarno opterećenje kamatne stope (efektivna kamata) u eurima bilo niže za otprilike 30%.

Efektivna kamata (opterećenje kamatne stope uključujući tečaj)

■ Kredit u eurima (rok otplate 4/90–4/00):	7,75%
■ Kredit u jenima (rok otplate 4/90–4/00):	10,95%
■ Kredit u eurima (rok otplate 4/93–4/03):	5,76%
■ Kredit u švicarskim francima (rok otplate 4/93–4/03):	6,37%

RIZIK PROMJENE TEČAJA

Devizni tečajevi također su predmet brzih i nepredvidivih oscilacija kao i kamatne stope. Na primjeru tečajeva, grafikon jasno prikazuje oscilacije u tečajevima tijekom duljeg vremenskog razdoblja.

Ojača li strana valuta u kojoj ste uzeli kredit, više ćete eura otplaćivati nego što ste dobili kod isplate kredita.

DRASTIČAN PRIMJER:

Tko je početkom devedesetih godina uzeo kredit u jenu u visini od 100.000 € na rok od 10 godina, na kraju je zbog nepovoljnog razvoja deviznog tečaja morao vratiti kapital od 190.000 €- bez obzira na kamatnu stopu. Kod istog kredita u švicarskim francima još uvijek se radi o iznosu od 125.000 €- također bez obzira na kamatnu stopu.

RIZIK NOSITELJA KREDITA

Devizni krediti zaključuju se u pravilu kao „jednokratni krediti“: tijekom roka otplate otplaćuju se samo kamate, glavnica na kraju roka otplate dopijeva jednokratno. Uz to se dodatno ugovara takozvani „nositelj kredita“ – u pravilu je to kapitalno životno osiguranje, fond polica ili plan štednje u vrijednosnim papirima (investicijski fondovi) – s kojim se štedi kapital, a koji je potreban za zatvaranje kredita (stoga nositelj kredita).

Što je veća prosječna dobit ovog nositelja kredita, to je niži mjesečni iznos uštede da bi se kredit mogao zatvoriti. Ne uspije li se ostvariti obećana kamatna stopa, kredit nije moguće zatvoriti u punom iznosu.

PRIMJER:

Kako bi za kredit s rokom otplate od 20 godina, postojalo 100.000 € za zatvaranje kredita, mjesečno je potrebno 197 € uz pretpostavku da je prinos nositelja kredita 7%.

Ako primjerice nositelj kredita ne ostvari predviđenih 7% već samo 5%, tada se umjesto 100.000 € šteti samo 79.956 € Rupa u financiranju iznosi 20.044 € kod nedostatka od 3% nedostaje čak 35.600 € od potrebnih 100.000 €

Nositelji kredita svoju zaradu ostvaruju većinom kroz investicije na kapitalnim tržištima. Stoga nose klasičan rizik kao kod špekulacija vrijednosnim papirima: što je viša očekivana dobit, to je veći povezani rizik.

RIZIK „NEPLANIRANIH TROŠKOVA“

- **Troškovi zamjene i troškovi osiguranja:** Rizik povećanih troškova uslijed promjena kamatnih stopa i/ili promjena deviznog tečaja može se osigurati alternativnim financijskim proizvodima. Moguća je i promjena valute kredita u bilo kojem trenutku. Međutim, obje opcije uzrokuju znatne troškove koji početnu prednost u financiranju mogu vrlo brzo pretvoriti u suprotno.
- **Prisilna pretvorba:** Ako devizni kredit – primjerice zbog nepovoljnog razvoja deviznog tečaja – nije uredno podmiren ili nije više dovoljno osiguran, banka može kredit prisilno, čak i uz nepovoljniji devizni tečaj, pretvoriti u kredit u eurima. Navedeno se primjenjuje i ako se nositelj kredita uredno ne podmiruje ili ne donosi očekivanu zaradu.
- **Povećanje potrebnih instrumenata osiguranja:** Kod nepovoljnog razvoja deviznog tečaja – pod prijetnjom druge prisilne pretvorbe – moguće je zatražiti dodatne proizvode za osiguranje deviznog tečaja i/ili rizika kamatne stope. Oni mogu biti vrlo skupi. Moguće je zatražiti i povećanje instrumenata osiguranja, poput povećanja hipoteke zajedno s naknadom za upis u zemljišnu knjigu, dodatno osiguranje kredita ili povećanje nositelja kredita, zbog njegove neostvarene zarade.
- **Produljenje roka otplate:** Prijelaz na drugu valutu moguć je u pravilu svaka tri mjeseca. Navedeno nosi visok rizik pri turbulencijama u tečaju valute – primjerice nakon terorističkog napada 11. rujna 2001. godine - jer tada nije moguće odmah reagirati.